

Setka "Obiegu"

Redakcja Obiegu, ArtBazaar

Utworzone 04.02.2010

3 x Setka: Rankingów jest już wiele, ale *Setka "Obiegu"* wciąż jest jedyna w swoim rodzaju. Przed Państwem trzecia już edycja naszego subiektywnego rankingów najbardziej wpływowych osób i środowisk w polskim *art worldzie*. Pierwsze, co rzuca się w oczy, to radykalne przetasowania w pierwszej "dziesiątce". Wysokie noty za rok 2008 dziś muszą jawić się raczej jako efekt konkretnych przedsięwzięć, niż długofalowych praktyk (np. kuratorskich). Najbardziej wyraziste przykłady: kwartet Groszperre/Laksa /Piątek/Trybuś (w zeszłym roku 10 miejsce, w tym roku poza *Setką*), Adam Szymczyk (spadek z 1 na 18 miejsce) oraz Adam Budak (z 5 na 24). Oczywiście osoby te dla kształtu polskiej sztuki nadal znaczą bardzo wiele, jednak, co zawsze warto podkreślić, nasz ranking obejmuje dokonania roku poprzedniego, nie zaś całokształt działalności. W zeszłym nie było Biennale Architektury, Berlin Biennale ani Manifesta - stąd też liczne spadki.

Jednak bardziej interesujące są z pewnością debiuty na naszym dziesięciostopniowym podium. Na szczycie - nareszcie! - artysta: Mirosław Bałka. Nie mogło być inaczej: Bałka to nie tylko fenomenalny twórca, ale także "ambasador" polskiej sztuki na świecie, co dobitnie symbolizuje monumentalna realizacja przygotowana dla Tate Modern. Nie bez znaczenia jest też fakt, że za sprawą Bałki sztuka współczesna prawdopodobnie poszerzy się o kolejne "kręgi" odbiorców dotąd postrzegających ją za coś niezrozumiałego - festiwal Bałki w ogólnokrajowych mediach ciągle trwa i oby trwał jak najdłużej! Tu od razu wspomnijmy o miejscu dziesiątym, które po długich dyskusjach przyznaliśmy projektowi *Polska!Year* reprezentowanego przez Pawła Potoroczyna i Anety Prasał-Wiśniewskiej. Nie tylko po to, by podkreślić wagę profesjonalnej polityki instytucjonalnej (i roli związanego z nią marketingu), ale także dlatego, że - jak na razie - to sztuka współczesna była najważniejszą dziedziną roku *Polska!Year*. I to nie tylko nasze odczucie: w wypowiedziach organizatorów *Polska!Year* podsumowujących dotychczasowe działania można usłyszeć nieprzerwaną litanię zachwytów nad polskimi artystami. A więc pomimo zaniedbań i braków finansowych, niedomagania Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego polska sztuka współczesna rządzi.

How It Is? Bałki to być może najsilniejszy symbol zmian polskiej sztuki na przestrzeni ostatnich 20 lat, niemniej równie wymowna jest nominacja Piotra Piotrowskiego na szefa Muzeum Narodowego w Warszawie. To nasz tegoroczny "numer dwa" - i od razu skok o 60 miejsc w rankingu. Piotrowski zapowiada rewolucję i jak na razie (odpukać) wciąż ma szansę tę rewolucję przeprowadzić.

Miejsce trzecie rankingu przypadło *ex aequo* Agnieszce Morawińskiej i Hannie Wróblewskiej (choć *de facto* trzeba mówić tu o całym zespole kuratorskim), które sprawiły, że warszawska Zachęta stała się instytucją intrygującą i nietuzinkową. Czwarte Joannie Mytkowskiej - szefowej ciągle tymczasowego, ale już realizującego niewielki, ale konsekwentny i niezwykle spójny program Muzeum Sztuki Nowoczesnej. W naszym zestawieniu nie mogło zabraknąć też Zbigniewa Libery (miejsce 7) a także Andrzeja Starmacha (miejsce 8) - nie mimo, ale także z racji kontrowersji, jakie wywołała obecność jego kolekcji w Muzeum Narodowym w Krakowie. W pierwszej "dziesiątce" znajdziemy też artystów, którzy w ubiegłym roku dali się poznać jako - by użyć tytułu przyznanego Pawłowi Althamerowi przez tygodnik "Polityka" - kreatorzy kultury: konsekwentnego w tej dziedzinie "szamana z Bródna", ale także Wilhelma Sasnała, który zaangażował się w sprawę wyboru dyrektora krakowskiego Muzeum Sztuki Współczesnej (i szerzej w przejrzystość procedur i demokrację w polskiej polityce kulturalnej). Nie musimy wspominać, że w zeszłym roku obaj osiągnęli także ważne sukcesy artystyczne (po szczegóły odsyłamy do *Setki*). Aktywnym uczestnikiem polskiego życia artystycznego - i to na wielu polach - ubiegłego roku był też Andrzej Przywara (powstanie i aktywność OFSW, "reaktywacja" Instytutu Awangardy czy wystawa Artura Żmijewskiego w nowojorskim MoMA).

A pozostałe miejsca? Tradycyjnie wynikają z kompromisu zawartego między redakcją "Obiegu" (w tym - poszczególnymi jej członkami) a Piotrem Bazyłko i Krzysztofem Masiewiczem ze współpracującego z "Obiegiem" bloga "ArtBazaar". Zachęcamy do dyskusji nad naszymi typami - tradycyjnie pod tekstem. Dodajmy jeszcze, że autorem ilustracji jest w tym roku Sławek Czajkowski aka ZBIOK.

Redakcja Obiegu, ArtBazaar

LEGENDA:

N - osoba po raz pierwszy na liście

A - artysta

D - dyrektor instytucji

G - galerzystka

KU - kurator

KO - kolekcjoner

KR - krytyk

RN - redaktor naczelny

W - wydawnictwa

F/S/I - fundacja/ stowarzyszenie/ inicjatywa

T - teoretyk

U - Urzędnik

1. (13) Mirosław Bałka A - Tu oczywiście nie ma niespodzianki, za to wielkie emocje. Wiele osób się zastanawiało, czy można przekroczyć poziom ustalony przez Eliassona, zrobić coś prostszego niż Salcedo czy Nauman. Tymczasem Hala Turbin z instalacją Bałki *How It Is* okazała się potężnym wstrząsem. Symboliczne uderzenie w samym centrum światowego art worldu wprost niewiarygodne. Ale Bałka pozostaje sobą. Nie "gwiazduje", nie rezygnuje z uczenia, aktywności środowiskowej (np. w ramach Obywatelskiego Forum Sztuki Współczesnej), nie rezygnuje z mniejszych, skromniejszych wystaw i instalacji. Niekwestionowany autorytet i pierwszy artysta na samym szczycie naszej *Setki*.

2. (62) Piotr Piotrowski D - nominacja roku, w swoim czasie autor programu merytorycznego Muzeum Sztuki Nowoczesnej, który ma szansę teraz zrealizować w Muzeum Narodowym w Warszawie, wielkie nadzieje i wyzwanie stoją przed dyrektorem i legendarnym historykiem sztuki (warto odnotować, że w 2009 r. wyszła po angielsku także jego *Awangarda w cieniu Jałty*). Walka trwa, a na odsiecz idą poznańscy kuratorzy (Paweł Leszkowicz, Tomasz Wendland). Piotrowski jeszcze nie przestawił instytucjonalnego molocha na nowe tory - potrwa to zapewne kilka lat - a już trafił na usta wszystkich zapowiadając rewolucję w programie i sztukę *queer* dla Warszawy (*Ars Homo Erotica*). Trzymamy kciuki za przełamanie oporu instytucji i krytyków oraz za odbicie dla sztuki skrzydła okupowanego przez Muzeum Wojska Polskiego.

3. (14/30) Agnieszka Morawińska/Hanna Wróblewska 2xD - mocne wystawy i aktywność środowiskowa super-duetu. Zachęta w tym roku angażowała publiczność wystawami takimi, jak *Performer*, *Siusiu w torcik* czy monografiemi Allana Sekuli i Zbigniewa Libery. Do tego *Spojrzenia*, które powoli stają się najbardziej prestiżowym konkursem w polskim polu sztuki i tradycyjna już koordynacja prac przy Pawilonie Polskim w Wenecji. W poprzednich edycjach dyrektorki najbardziej sfeminizowanego zespołu kuratorskiego/instytucji w Polsce występowały osobno, ale doszliśmy do wniosku, że błędem było rozdzielanie tego jedyne go w swoim rodzaju tandemu.

4. (3) Joanna Mytkowska D - przede wszystkim za zrealizowaną w duecie z Agatą Jakubowską świetną

wystawę Aliny Szapocznikow, artystki znanej i lubianej, ale dzięki tej prezentacji niejako przywróconej współczesności. Aktywność Joanny Mytkowskiej nie ogranicza się do nieustającej walki o zbudowanie siedziby Muzeum Sztuki Nowoczesnej, którego jest dyrektorką. Mytkowska działa także w licznych mniej eksponowanych miejscach, o czym nie powinniśmy zapominać, jak np. w komisji zakupowej dla Tate na targach Frieze. Już za chwilę Mytkowska otworzy wystawę w KunstWerke w Berlinie (z Sebastianem Cichockim).

5.(9) Paweł Althamer A - Hiperaktywny, jak nigdy wcześniej: jako artysta, społecznik, wychowawca i "kreator kultury". Ambasador Bródna na świecie. Tym razem nie kazał włączać sąsiadom światła, tylko ubrał ich w złote kombinezony i zabrał złotym samolotem do Brukseli, do Brazylii i Mali, a nawet do Oxfordu. Otworzył rajski Park Rzeźby na Bródnie i bronił *Gumy* na starej Pradze. Z Grupą Nowolipie wystawiał w Heppen Transfer, a z praskimi dziewczynami przygotował pokaz mody w Zachęcie. Przyszły prezydent Warszawy? Z wodospadami Olafura Eliassona na Wiśle, złotą gwardią zamiast Straży Miejskiej... Jesteśmy na tak.

6. (6) Andrzej Przywara Ku/F - szara eminencja polskiego świata sztuki. Animator Obywatelskiego Forum Sztuki Współczesnej. Jeśli spojrzymy na obwołany już na półmetku sukcesem rok polski w Wielkiej Brytanii to nieprzypadkowo jego program wypełniają artyści związani z prowadzoną przez Przywarę Fundacją Galerii Foksal. Bez jego pracy zapewne ta sztuka nie przebiłaby się tak wysoko. Tymczasem kolejne wystawy i sukcesy międzynarodowe potwierdzają jego intuicję i potencjał w kreowaniu międzynarodowego kontekstu dla sztuki polskiej.

7. (33) Zbigniew Libera A - anarchista, który został klasykiem i dobrze się czuje w nowej roli. W tym roku jego praca trafiła do kolekcji Tate, a przegląd jego twórczości zorganizowała warszawska Zachęta i wrocławskie BWA. Nie było cenzury, nie było skandalu, ale to i tak jedna z najważniejszych wystaw w historii sztuki krytycznej.

8. (37) Andrzej Starmach G - Właściciel galerii Starmach w Krakowie i właściciel jednej z najpiękniejszych kolekcji polskiej sztuki XX wieku. Wspaniałe podsumowanie drugiej dekady pracy - wystawa w Muzeum Narodowym w Krakowie i wzorcowo wydany katalog towarzyszący wystawie.

9. (7) Wilhelm Sasnal A - Klasyk niegdyś związany z legendarną Grupą Ładnie, która w tym roku doczekała się solidnego opracowania książkowego (*Krótką historia Grupy Ładnie* Magdaleny Dręgowskiej, Dominika Kuryłka i Ewy Tatar). Gdyby w świecie sztuki przydzielano medale, marynarka Sasnala wyglądałaby jak mundur Breżniewa. W tym roku zostaje odznaczony za wystawę w K21 oraz za inicjatywę w sprawie konkursu na dyrektora Muzeum Sztuki Współczesnej w Krakowie. To początek organizowania się polskiego świata sztuki współczesnej.

10. (n) Paweł Potoroczyn/Aneta Prasał-Wiśniewska (Polska Year!) D - nie ma jednej osoby, którą można z czystym sumieniem uhonorować za sukces już na półmetku roku polskiego w Wielkiej Brytanii, ale z pewnością największy wpływ na to mają dwie osoby: dyrektor Instytutu Adama Mickiewicza Paweł Potoroczyn i koordynatorka roku Aneta Prasał-Wiśniewska. Przed przyjściem do IAM-u Potoroczyn krytykował pospolite ruszenia na Francję, Izrael czy Wielką Brytanię, ale pod wpływem skuteczności tych kampanii zmienił zdanie. Zobaczmy, czy uda mu się teraz podbić Chiny.

11. (2) Jarosław Suchan D - świetna wystawa *Polak, Żyd, Artysta*, jedyna możliwość zobaczenia klasyki awangardy rozproszonej po całym świecie (wystawę dostrzegli nawet recenzenci "Artforum"). Do tego smaczki w rodzaju Laibacha (kuratorzy: Krzysztof Lach, Wikor Skok), *Tytułu Roboczego: Archiwum* (kurator: Magdalena Ziółkowska) i coraz ciekawsze zakupy do Kolekcji. Po ubiegłorocznym entuzjazmie i zachycie nominacją lekki spadek, bo zaczyna się mozolna praca nad zespołem i programem

olbrzymiej, niedofinansowanej instytucji.

12. (36) Artur Żmijewski A- artysta i dyrektor artystyczny "Krytyki Politycznej", autor wizualnego numeru tego magazynu (wraz z Maurycym Gomulickim). Jego prace trafiły do kolekcji najważniejszych muzeów sztuki nowoczesnej na świecie - nowojorskiego MoMA, londyńskiej Tate i... do warszawskiego MSN. Do tego wystawa filmów właśnie w nowojorskim muzeum i nominacja do nagrody Ordway Prize. Po zeszłorocznym spadku/urlopie, artysta znów wraca do formy.

13. (4) Piotr Uklański A - być może powinien być wyżej, bo przecież udział w słynnej wystawie *Pop Life* w Tate Modern zobowiązuje, ale odcinanie kuponów w Tate i kilku innych miejscach to chyba za mało jak na ten format artysty. Choć dostrzegamy, że Uklański stoi także za wizualną stroną książki Łukasza Rondudy *Sztuka polska lat 70. Awangarda*.

14. (8) Łukasz Gorczyca i Michał Kaczyński G - słabszy rynek sztuki i słabsza forma legendy polskich galerii przełomu wieków, stąd niższa pozycja. W 2009 Raster sprzedał Zbigniewa Liberę do Tate, stoi za sukcesami Michała Budnego i jego wspaniałą książką (wydaną wraz z CSW Zamek Ujazdowski). Warto też wspomnieć o wydanej pod koniec roku przez Wydawnictwo 40 000 Malarzy antologii historycznych tekstów Gorczycy i Kaczyńskiego.

15. (23) Piotr Krajewski D - główny kurator Centrum Sztuki WRO we Wrocławiu. Odpowiedzialny za odkrycie *Ukrytej dekady* (wystawa i 4 DVD z wyborem klasyki polskiego wideo). Wpływowy przede wszystkim jako osoba prowadząca Biennale WRO. Współodpowiedzialny również za przyszłe Muzeum Współczesne we Wrocławiu.

16. (21) Robert Kuśmirowski A - zamiast jechać do Wenecji na Biennale (jednym głosem przegrał konkurs na Pawilon Polski z Krzysztofem Wodiczko) pojechał do Londynu, gdzie w Barbican Art Centre zbudował swój Bunkier, który okazał się wydarzeniem.

17. (11) Krzysztof Wodiczko A - legenda polskiej sztuki, pedagog. W 2009 pokazywał *Gości* w Pawilonie Polonia na Biennale Weneckim. Mógłby być wyżej, ale *Goście* wypadli zaskakująco spokojnie (kto nie był, ten może zobaczyć wystawę w łódzkim Atlasie Sztuki).

18. (1) Adam Szymczyk D/Ku - dyrektor Kunsthalle w Bazylei. Poza programem stałym w tym roku nic na miarę Berlin Biennale nie popełnił, stąd spadek.

19. (19) Zofia Kulik A - artystka, ale chyba powinniśmy ją nazwać także kuratorką. Jeśli rok 2008 zakończyła aranżacją prac KwieKulik w Atlasie Sztuki, to 2009 zamknęła znakomitą wystawą KwieKulik we wrocławskim BWA (kuratorzy: Łukasz Ronduda, Georg Schöllhammer). Do tego kolejne sprzedaże do wyśmienitych kolekcji.

20. (49) Dorota Monkiewicz D/Ku - po Piotrze Piotrowskim, który przyszedł do warszawskiego Muzeum Narodowego, to drugi z transferów komentowanych w 2009 roku. Monkiewicz, która do niedawna trzęsła Warszawą, przestała być prezeską AICA Polska, zostawiła Muzeum Narodowe, w którym pracowała od lat i przeniosła się do Wrocławia, gdzie ma zbudować - a jakże! - Muzeum Sztuki Nowoczesnej vel Współczesnej. Jakby tego było mało, Monkiewicz to kuratorka wystawy Zbigniewa Libery (Zachęta i BWA Wrocław).

21. (30) Wojciech Krukowski D/A - niezwykle zasłużony dla redakcji "Obiegu", jako założyciel pisma i jego wydawca na dobre i na złe. W tym roku otworzył nowe Laboratorium, pokazał w swojej instytucji m.in. kontrowersyjną ekspozycję Łodzi Kaliskiej (kurator: Marek Grygiel), pięknie zaaranżowaną przez Józefa Robakowskiego ekspozycję Jadwigi Maziarskiej (kurator: Barbara Piwowarska) i kolejną edycję kolekcji Zamku, czyli *Zbiory*. Jednak największy ferment wprowadził, ogłaszając zamiar odejścia z instytucji, której szefuje od dwudziestu lat. Byłby wyżej, gdyby nie konflikt, który doprowadził do odwołania wystawy Rafała Jakubowicza w warszawskim CSW.

22. (21) Joanna Zielińska Ku - za konsekwentną politykę estetyczną i merytoryczną CSW Znaki Czasu w Toruniu, stworzenie i kierowanie "wunderteamem" kuratorskim, który prowincjonalny Toruń zamienił w jedno z centrów sztuki współczesnej: od historycznej, ale nie pomnikowej wystawy dedykowanej grupie Lucim (kurator: Monika Wejchert-Waluszko), przez urokliwy pokaz Angeli Markul, wybór prac z kolekcji Daros Latinamerica (z Agnieszką Pinderą), po *Poszliśmy do Croatan* (kuratorzy: Daniel Muzyczuk i Robert Rumas) czy *Fabrykę* (kurator: Daniel Muzyczuk) i "mniejsze" projekty Andrzeja Tobisa, Krzysztofa Zielińskiego. W 2010 roku rezydencja w Nowym Jorku i mamy nadzieję dalszy ciąg toruńskich sukcesów.

23. (24) Monika Branicka/Joanna Żak G - znakomity ubiegły rok. Udział w prestiżowych targach od Wiednia po Bazyleę, wprowadzenie do międzynarodowego obiegu kuratorskiego i kolekcjonerskiego nowych polskich artystów, jak Paweł Książek, Agnieszka Polska czy Kasia Fudakowski. Do tego stała praca z klasykami, jak Zofia Kulik, Józef Robakowski czy Katarzyna Kozyra.

24. (5) Adam Budak Ku - przede wszystkim *Anabasis* w Łodzi (ale także mniej widoczne z polskiej perspektywy inicjatywy, jak wystawa przy okazji targów w Wiedniu), duża odwaga w sięganiu po naprawdę mało znanych, a bardzo ciekawych artystów, ale niestety nic na miarę Manifesta, którym kuratorował w 2008 roku, stąd spadek.

25. (17) Katarzyna Kozyra A - w minionym roku ukończyła swój projekt *W sztuce marzenia stają się rzeczywistością*. Wydana też została książka *The Midget Gallery. A Guide to to the Art System i Art Market*. W tym roku czekamy na wystawę artystki w warszawskiej Zachęcie.

26 (35) Goshka Macuga A - Polka nominowana do Turnera, autorka świetnej wystawy w nowo otwartym skrzydle londyńskiej galerii Whitechapel. Trwający pół roku projekt to jedno z wydarzeń sezonu. Przygotowuje wystawę w Zachęcie.

27. (58) Dariusz Bieńkowski Ko - kolekcjoner polskiej klasyki współczesności. Fundator wyjątkowej nagrody im. Katarzyny Kobro przyznawanej artystom przez artystów (w tym roku otrzymał ją Andrzej Lachowicz). Świetna wystawa jego kolekcji przygotowana przez Józefa Robakowskiego w Galerii Atlas Sztuki w Łodzi. Koniecznie trzeba zrobić jego odlew jako wzorcowy przykład kolekcjonera i emitera dobrych fluidów człowieka.

28. (18) Bożena Czubak Ku/F - wraz z Andrzejem Paruzelem prowadzi warszawską Fundację Profile. W 2009 roku kuratorka polskiego pawilonu na biennale w Wenecji. Niestety, to pierwszy w historii naszej *Setki* spadek kuratorki tej prestiżowej wystawy, ale jak mogła olśniewać powtórka nowojorskiej wystawy sprzed kilku lat? Doceniamy przede wszystkim autorskie projekty (jak choćby legendarnych *Negocjatorów sztuki* czy stosunkowo niedawną ekspozycję *W Polsce czyli gdzie?*).

29. (32) Paulina Ołowska A - znana malarka i miłośniczka Zofii Stryjeńskiej. W minionym roku kuratorka

artystycznej wystawy w Camden Arts Centre w Londynie w ramach projektu Polska!Year, która odbiła się szerokim echem w stolicy Wielkiej Brytanii.

30. (12) Monika Sosnowska A - w minionym roku zdecydowała się na rzecz niebywałą. Niezadowolona z wykonania rzeźby warszawskiego Pałacu Kultury na londyńskie targi Frieze, wycofała ją z ekspozycji, zostawiając tylko... ślad po rzeźbie w namiocie targowym. Na to mogła sobie pozwolić tylko naprawdę dobra artystka. Dodatkowo znakomita instalacja przypominająca "blokowiskowe" kraty w bródnowskim Parku Rzeźby.

31. (n) Łukasz Ronduda Ku - kurator CSW Zamek Ujazdowski, *Sztuka polska lat 70. Awangarda* to wspaniałe zwieńczenie badań Łukasza Rondudy nad tytułową dyscypliną sztuki. Ta książka weszła do kanonu w dniu premiery. Ponadto Ronduda przygotował dwie ważne wystawy: *Niezwykłe rzadkie zdarzenia* w warszawskim CSW wraz z towarzyszącym jej i głośno dyskutowanym *Manifestem Nooawangardy*, a także retrospektywny pokaz duetu KwieKulik we wrocławskim BWA Awangarda (z Georgiem Schöllhammerem). Do *Setki* Ronduda powraca po roku przerwy.

32. (27) Monika Szewczyk D - historyczka sztuki, kuratorka wystaw, dyrektorka Galerii Arsenał w Białymstoku. Współtwórczyni jednej z najlepszych publicznych kolekcji sztuki - Kolekcji II Galerii Arsenał. Białostocka galeria to miejsce bardzo ciekawych wystaw - w ubiegłym roku min. Agata Bogacka, Marek Kijewski, Iza Tarasewicz, Cezary Bodzianowski, Wojciech Bąkowski, Magda Starska i Zbyszek Rogalski.

33. (43) Józef Robakowski A - artysta, pedagog i promotor sztuki wideo. Organizator wielu spotkań z młodą sztuką wideo w Łodzi. W minionym roku kurator wyjątkowo udanej wystawy prezentującej kolekcję Dariusza Bieńkowskiego, ale także przeglądu *Wideopunkt* czy kameralnych projektów w zorganizowanej w swoim mieszkaniu - w Galerii Wymiany. Londyńskiej publiczności jego twórczość przypomniał warszawa_london project Lokalu 30.

34. (16/65) Aneta Szyłak/Grzegorz Klaman Ku/A - prowadzą na co dzień gdańską Wyspę, w 2009 roku jednak bez rewelacji. Z pewnością warto odnotować wystawę Anety Szyłak na dwudziestolecie wolności, która we Wrocławiu przeszła bez echa, ale może będzie cieszyła się większym powodzeniem w tegorocznej odsłonie w Gdańsku. W poprzednich rankingach osobno, ale w tegorocznym jednak razem, jako jeden z krajowych, markowych duetów.

35. (25) Wojciech Kozłowski D - kurator i dyrektor zielonogórskiej galerii BWA. Znakomity program wystawienniczy i towarzyszący program wydawniczy (m.in. książka poświęcona duetowi Sędzia Główny, red. Karol Sienkiewicz).

36. (20) Anda Rottenberg Ku - dwie znakomite książki (w tym bestseller *Proszę bardzo*), praca z młodymi kuratorami z Krakowa (*Szczyt bohaterów*) i przygotowania do wystawy w Berlinie, ale wystaw zasadniczych i działań instytucjonalnych, z których była znana przez lata brak, więc póki co spadek.

37. (41) lokal_30 (Zuzanna Janin, Agnieszka Rayzacher, Michał Suchora) A/Ku/Ku - wystawy na ulicy Foksal to raz, ale prawdziwym wyzwaniem Lokalu_30 było otwarcie siedziby w Londynie. To pierwsze tego typu wydarzenie w historii polskich galerii (a do tego w roku zwanym "kryzysowym"). Wystawy Anny Baumgart czy Józefa Robakowskiego pokazują potencjał tego miejsca i dają nadzieję na dalszą ekspansję. Pytanie, czy trzecia odnoga Lokalu znajdzie się w Nowym Jorku, czy Berlinie, pozostaje otwarte.

38. (n) Karol Radziszewski A - to był jego rok: wystawa *Mario's Dik* w Zamku Ujazdowskim, *Siusiu w torcik* w Zachęcie, a wreszcie Paszport "Polityki". Udanie łączy sztukę, modę, dizajn i politykę kultury, dowodząc, że tę ostatnią można uprawiać także w sposób ironiczny i pośredni. Do tego redaktor naczelny "DIK Fagazine".

39. (26) Maria A. Potocka D - Pozycja za skuteczność w dążeniu do władzy. Pomimo braku programu dla powstającego Muzeum Sztuki Współczesnej w Krakowie, już w pierwszych dniach 2010 roku otrzymała nominację dyrektorską. Spadek za to, jakimi środkami dąży do celu, no i pytanie kto obejmie schedę po odejściu Maszy Potockiej z Bunkra.

40. (50) Dorota Jarecka Kr - etatowa krytyczka "Gazety Wyborczej", zdecydowanie się ożywiła w roku 2009. Niektórzy nazywają ją rzeczniczką prasową warszawskiego MSN, na którym skupia swoją uwagę i dla którego rezerwuje zachwyty. Ale warto też dostrzec jej zaangażowanie instytucjonalne w działania Obywatelskiego Forum Sztuki Współczesnej czy wsparcie dla krakowskich batalii o przejrzystość procedur przy powoływaniu dyrektorów tamtejszych instytucji.

41. (44) Jacek Michalak F - specjalność prowadzonego przez niego Atlasu Sztuki w Łodzi to wystawy monograficzne od Sławomira Beliny, Krzysztofa Bednarskiego, Wojciecha Wilczyka czy Zofii Kulik pokazującej duet KwieKulik, ale coraz częściej w Atlasie możemy oglądać wystawy o zupełnie innym charakterze. Czy to będzie op-art, czy kolekcja Dariusza Bieńkowskiego, to już osobna sprawa. Warto odnotować w tym roku zaangażowanie galerii w realizację pawilonu weneckiego Krzysztofa Wodiczko. Na ten rok szykuje m.in. wystawę Andresa Serrano.

42. (38) Rafał Bujnowski A - jeden z najciekawszych młodych polskich artystów. Wyróżniony pierwszym miejscem przez galerzystów w Kompasie Młodej Sztuki. Bardzo ciekawe wyjście z metatekstualnej pułapki pokazane w ramach 3 x Tak w warszawskim MSN! Bujnowski, podobnie, jak i jego dwaj koledzy z dawnej Grupy Ładnie, powoli staje się klasykiem.

43. (54/n) Bogna Świątkowska/Kuba Szreder F/I - Świątkowska to przede wszystkim Bęc Zmiana, polityczna i artystyczna zarazem. Aktywność wprost niezwykła i inspirująca do działania innych. Wydawnictwo "Notes Na 6 Tygodni", ale także praca nad książkami takimi, jak *W-WA* Maurycego Gomulickiego. Organizacja spektakularnych akcji, jak odsłonięcie neonu tego ulubionego przez Bęc artysty i praca nad programem minimalistycznym realizowanym w małej siedzibie na Mokotowskiej. Z kolei Kuba Szreder to niez mordowany aktywista i krytyk instytucjonalnego świata sztuki zaangażowany w konstruktywne demolowanie Kongresu Kultury Polskiej czy organizację własnego WUW-u i tradycyjnie już festiwalu *Passengers*. To i tak zaledwie ułamek aktywności tej kreatywnej dwójki.

44. (22) Grażyna Kulczyk Ko - największa polska kolekcjonerka sztuki najnowszej. Czekamy jednak na drugą odsłonę pokazu zbiorów kolekcjonerki oraz podjęcie decyzji o budowie przestrzeni dla kolekcji w parku przy Starym Browarze. Wtedy na pewno awansuje na liście. Póki co stoi w miejscu, a wyprzedzają ją inni.

45. (39) Joanna Rajkowska A - wprawdzie poznański minaret to nie to samo, co *Dotleniacz* czy *Palma*, ale też narobił sporo szumu. Do tego pokazy filmów z Autonomii Palestyńskiej i praca nad książką, która lada dzień ukaże się nakładem Krytyki Politycznej (czytelnikom "Obiegu" już teraz polecamy wydany w najbliższym czasie numer monograficzny poświęcony artystce).

46. (28) Sebastian Cichocki Ku - kurator Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie, o swoich osiągnięciach najlepiej pisze w tradycyjnym już podsumowaniu roku w "Obiegu". Zapraszamy do lektury!

47. (n) Wojciech Bąkowski/Anna Molska/Jakub Julian Ziółkowski A - choć każda z tych postaci tworzy osobno i osobno rozwija się (wspaniale w każdym z przypadków) ich kariera, to udział w wystawie *Younger Than Jesus* w New Museum w NYC spowodował, że umieściliśmy ich razem, trochę jak w zeszłym roku kwartet Grosz/Laksa/Piątek/Trybuś. Obserwujemy, co młodszy od Jezusa artyści proponują w 2010.

48. (n) Anna Theiss Kr - krytyczka odpowiedzialna za sztukę współczesną w "Dzienniku Gazecie Prawnej". Współautorka pluralistycznej "linii" gazety w tym zakresie, autorka tekstów. W przeciwieństwie do innych tytułów, krytycy "DGP" jeżdżą po kraju i recenzują także wystawy spoza centrum Warszawy. Na plus należy zaliczyć też dużo tekstów o dizajnie i fotografii. Najbardziej dynamiczny i różnorodny dział "sztuka" w polskiej prasie.

49. (59) Paweł Leszkowicz Ku - kurator wystawy *Vogue* w gdańskiej Łażni, ale nie za ten projekt awansuje. Leszkowicz bowiem to prawdziwy *enfant terrible* polskiego kuratoringu, który eksponując wątki homoerotyczne w pokazywanej przez siebie sztuce, doprowadza do spazmów prawicowych i konserwatywnych krytyków i obserwatorów życia kulturalnego. Także dziesięć miejsc wyżej aportem za przygotowywaną dla warszawskiego Muzeum Narodowego *Ars Homo Erotica*, która zanim się zaczęła już wywołała skandal.

50. (n) Marta Kołakowska G - warszawska Galeria Leto to poznański przyczółek w Warszawie. To tu wystawy mieli WSB (2008) oraz Konrad Smoleński (2009). Ale to również galeria znakomitych artystów warszawskich, jak choćby Maurycy Gomulicki czy Maciej Stępiński.

51. (45) Stach Szablowski Ku/Kr - kurator wystawy Michała Budnego w CSW Zamek Ujazdowski, jednej z najlepszych ekspozycji ubiegłego roku, autor kuratorskich projektów we Francji i Wielkiej Brytanii, gdzie odcinał kupony od *Establishmentu* (z Marcinem Krasnym), w końcu niestrudzony popularyzator sztuki współczesnej m.in. w "Zwierciadle", "Dzienniku Gazecie Prawnej" oraz licznych katalogach wystaw.

52. (N) Hanna i Jarosław Przyborowscy Ko - choć niezwykle ciekawa, międzynarodowa kolekcja Fundacji Signum, którą założyli Przyborowscy, powstaje od lat, to dopiero w ubiegłym roku po raz pierwszy mogła ją obejrzeć szeroka publiczność. Ale za to nie było gdzie, bo w Palazzo Donna w Wenecji podczas ubiegłorocznego weneckiego biennale.

53. (40) Krzysztof Musiał Ko/G - właściciel galerii aTak w Warszawie. Jeden z nielicznych kolekcjonerów, który pokazał swoją kolekcję szerszej publiczności. Jako właściciel galerii - promuje, udostępnia i pokazuje prace swoich ulubionych artystów (Pağowska, Fangor). Spadek, bo miniony sezon w galerii był słabszy.

54. (n) Maurycy Gomulicki A - jeden z najaktywniejszych artystów na scenie polskiej sztuki. Kilka miesięcy w roku, gdy przyjeżdża z Meksyku do Warszawy, to dla wielu okres swoistego karnawału. W 2009 przygotował m.in. numer "Krytyki Politycznej" (wraz z Arturem Żmijewskim), krwawą instalację na *Schizmie* (kurator: Adam Mazur), bąbelkowy neon na Kępie Potockiej (z Bęc Zmianą), kolejne *Pussy Mandale* na wystawę Izabeli Kowalczyk w Poznaniu, a także niezbyt lubianą przez feministki "perłę Mazur". Kolejne projekty w toku (czekamy z niecierpliwością na *Minimal Fetish*). Autor bloga "Pink Not Dead".

55. (71) Paweł Sosnowski G - Galeria Appendix 2, której szefuje Paweł Sosnowski, powoli staje się

miejszem najważniejszych i najciekawszych pokazów polskich artystów średniego pokolenia. W pogoni za młodością zapomnieliśmy o artystach nieco starszych i teraz szef Appendix 2 przypomina nam ich twórczość. Dodatkowy plus za zebranie twórczości zmarłego w ubiegłym roku Stanisława Dróżdża.

56. (63) Piotr Bernatowicz Rn/Kr - krytyk, historyk sztuki, niezmiennie redaktor naczelny "Arteonu", popularnego magazynu o sztuce współczesnej przeznaczonego dla szerokiej publiczności. Osamotniony na mapie polskiego środowiska artystycznego fan grupy The Krasnals, promotor poznańskich artystów, poznańskich krytyków, poznańskich galerii i poznańskich wydarzeń, których ranking możemy znaleźć w organizowanym już po raz drugi *Podsumowaniu roku* w "Arteonie". W 2009 aktywnie zaangażowany w "sprawę Jakubowicza". Okazjonalnie inicjuje dyskusje o sztuce współczesnej na arteonowym forum internetowym.

57. (79) Jan Michalski G/Kr - współtwórca krakowskiego Zderzaka, najważniejszej galerii komercyjnej lat 90. Chcielibyśmy napisać o ubiegłorocznych wystawach w Zderzaku, ale awans na naszej liście Michalski uzyskuje nie za program merytoryczny, tylko za letnie felietony, którymi obraził jedną połowę środowiska artystycznego, a uradował drugą. No i za kolejną książkę o Wróblewskim.

58. (72) Cezary Pieczyński G - właściciel poznańskiej galerii Piekary, która systematycznie buduje swoją pozycję na europejskim rynku sztuki. Cezary Pieczyński jest również kolekcjonerem sztuki nowoczesnej, fotografii i zapalonym wydawcą pięknych, artystycznych książek (*Goalkeeper* Zdzisława Sosnowskiego), katalogów (Kamil Kuskowski) i opracowań naukowych (Marek Włodarski [Henryk Streng]).

59. (94) Michał Lasota Ku/F - jeśli słyszeliście słowo "penerstwo", to słyszeliście też zapewne o Lasocie. Kurator poznańskiego Arsenalu, który - nie pierwszy i nie ostatni zapewne - porzucił karierę w krępującej jego talent i zdolności instytucji publicznej, by otworzyć własną fundację (Fundacja Transmisja, wraz z Zuzanną Hadryś, Zofią Starikiewicz, Michałem Słomką). Lasota konsekwentnie tworzy wystawy, pisze teksty i wprowadza do obiegu sztukę kolejnych penerów (od Wojciecha Bąkowskiego po Magdę Starską).

60. (N) Agata Jakubowska Ku - historyczka sztuki, autorka monografii poświęconej Alinie Szapocznikow, współkuratorka wystawienniczego hitu sezonu, czyli *Niezgrabnych przedmiotów* w warszawskim MSN (wraz z Joanną Mytkowską).

61. (n) Deutsche Bank F - w minionym roku odbyła się czwarta już edycja nagrody *Spojrzeń* (w tym roku kuratorka Maria Brewińska). W opinii wielu, dopiero ten konkurs udowodnił, że *Spojrzenia* są najważniejszą dziś nagrodą dla młodych polskich artystów (i to nie tylko ze względu na wysokość honorarium).

62. (76) Katarzyna Włodarska Rn - redaktor naczelna magazynu "Art&Business", najstarszego (20 lat) i jednego z najlepszych pism o rynku sztuki w Polsce. W coroczne podsumowanie rynku wczytują się wszyscy kolekcjonerzy, marszandzi i właściciele domów aukcyjnych. Nie jest to z pewnością polskie "Frieze" (choć też organizuje własne targi), ale po zmianie layoutu i kilku felietonistów może być nieźle.

63. (44) Leon Tarasewicz A - legenda polskiej sztuki, profesor warszawskiej ASP, postać medialna i ulubieniec kolekcjonerów.

64. (89) Miesiąc Fotografii w Krakowie/ZPAF i Ska (Karol Hordziej, Agnieszka Kozak, Piotr Lelek, Tomasz Gutkowski) F/I - najlepsza galeria fotografii w Krakowie i zapewne w Polsce, do tego z roku na

rok ciekawszy Miesiąc Fotografii (w 2009 wystawa *Archiwum centralne* i gość specjalny Czechy). Pokazują publiczności, krytykom i kuratorom, jak inspirującym medium wciąż pozostaje fotografia.

65. (82) Kamil Kuskowski A/Ku - program Łódzkiej Zony Sztuki Aktualnej (prowadzonej z Jarosławem Lubiakiem) przyciąga uwagę do nieco oddalonego od centrum miasta fabryki przy Tymienieckiego, a sam Kuskowski pomimo zaangażowania kuratorskiego i akademickiego, nie traci werwy jako artysta. W 2009 roku otrzymał główną nagrodę na Bielskiej Jesieni za *Antysemityzm wyparty*. Odgraża się, że w 2010 porzuci Łódź dla bardziej sprzyjającego artystom Szczecina.

66. (15) Grzegorz Kowalski A - pedagog związany z Wydziałem Rzeźby warszawskiej ASP. Twórca "Kowalni", swoistej szkoły kształcenia artystów. Z pod jego ręki "wyszli" tacy artyści, jak Paweł Althamer, Katarzyna Kozyra, Artur Żmijewski czy Anna Molska. Klasyk polskiej rzeźby współczesnej.

67. (60) Marcin Maciejowski A - krakowski malarz związany niegdyś z Grupą Ładnie. Ulubieniec kolekcjonerów wciąż na topie. W 2010 roku zapowiadana retrospektywa w Muzeum Narodowym w Krakowie przygotowana przez Goshkę Gawlik. Na przełomie 2009/2010 roku otworzył wystawę w Thaddeusa Ropaca w Paryżu.

68 (74) Andrzej Szczerski D - kierownik studiów kuratorskich przy krakowskim IHS UJ. Studia wprowadziły nieco spowszedniały, ale ciągle generują ciekawe wydarzenia: w 2009 roku ich absolwenci otworzyli między innymi *Piekło rzeczy* w bytomskiej Kronicy oraz komentowany *Kryzys* w warszawskiej Zachęcie. Awans w rankingu "Obiegu" ze względu na prezesurę polskiej sekcji AICA i pokładane w tym nadzieje środowiska - na zachętę; oraz za kuratorską współpracę (z Piotrem Kopszakiem i Alison Smith) w ramach *Polska Year!: Symbolizm w Polsce i Wielkiej Brytanii* w Tate Britain.

69. (n) Ika Sienkiewicz-Nowacka Ku - szefowa działu rezydencji w warszawskim Zamku Ujazdowskim. Ilość artystów, których wyekspediowała na pobyty twórcze i których ściągnęła do Warszawy, przekłada się na jakość. A do tego konferencja i wystawa w nowootwartym budynku Laboratorium CSW.

70. (85) Piotr Kosiewski Kr - redaktor działu "sztuka" w kwartalniku literackim "Kresy", krytyk "Tygodnika Powszechnego". Elegancki, wyważony styl prowadzenia dyskusji, aktualne tematy, gorące polemiki - to dlatego "Kresy" czytają także ludzie sztuki. W ubiegłym roku także redaktor pokaznej broszury *Sztuka jako rozmowa o przeszłości* wydanej przez Fundację Batorego.

71. (n) Marta Deskur A - artystka, która machnęła ręką na układy w lokalnym i ogólnopolskim środowisku artystycznym i z całym impetem zaangażowała się w działania mające na celu demokratyzację świata sztuki. Autorka błyskotliwych komentarzy publikowanych na blogu Obywatelskiego Komitetu na Rzecz Przejrzystości w Polityce Kulturalnej Krakowa, który powołała wspólnie z Wilhelmem Sasnałem, założycielami Goldex Poldex, Dominikiem Kuryłkiem, Agnieszką Kilian, Anką Sasnal, Ewą Małgorzatą Tatar, Wojciechem Szymańskim, Aleksandrą Jach, Magdaleną Ujmą, Magdaleną Torbus, Tomaszem Gutkowskim i wieloma innymi osobami, by działać na rzecz kultury i przeciwko zмовie urzędników, którzy decyzje podejmują nie w wyniku merytorycznej dyskusji, lecz podle układów i politycznych celów.

72. (78) Zbigniew Belowski D - odpowiedzialny za wprowadzenie Elektrowni w Radomiu do świadomości krytyków i publiczności zainteresowanej sztuką współczesną. Wciąż chyba brak tam gwiazdorskiego zespołu, jak np. w Toruniu, ale z pewnością nawet na prowincji jest potencjał, który - jak dowodzi Belowski - można twórczo wykorzystać.

73. (n) Michał Budny A - młody rzeźbiarz, jeden z najzdolniejszych w swoim pokoleniu artystów, czego dowiódł przygotowując jedną z najlepszych wystaw ubiegłego roku - *Prace* w CSW Zamku Ujazdowskim. Wymieniany wśród artystów roku 2010 przez "Frieze". Pamiętamy także o prezentacji na Art Basel i pięknym albumie wydanym w 2009.

74. (56) Maria Brewińska Ku - kuratorka warszawskiej Zachęty w tym roku odpowiedzialna m.in. za kryzysową wystawę studentów studiów kuratorskich, *Spojrzenia* i gęstą zupę poświęconą zwierzętom w sztuce współczesnej.

75. (61) Grzegorz Sztwiertnia A - wystawy we wrocławskim BWA, a także w Galerii Morawskiej w czeskim Brnie. Wybitny pedagog krakowskiej ASP.

76. (n) Luiza Nader T - historyczka sztuki, autorka rewizjonistycznej książki *Konceptualizm w PRL*.

77. (n) Anna Baumgart i Agnieszka Kurant A - duet wybitnie kontrowersyjnych postkonceptualistek zwrócił uwagę przede wszystkim instalacją (...) przygotowaną dla warszawskiego Muzeum Historii Żydów Polskich (kuratorka: Ewa Toniak).

78. (86) "Krytyka Polityczna" W - lewicowy "think tank" z prawdziwego zdarzenia, ale w *Setce* obecni przede wszystkim ze względu na Nowy Wspaniały Świat, nowe miejsce elektryzujących spotkań i gorących dyskusji o sztuce. Także wydawnictwo, choć w ostatnim roku mniej aktywne na polu sztuki (wyjąwszy numer "Krytyki" przygotowany przez Artura Żmijewskiego i Maurycego Gomulickiego)

79. (n) Goldex Poldex F/I - aktywistyczna świetlica, nie-instytucja stworzona przez teoretyka kultury Jana Sowę, artystę Jana Simona, projektanta Jakuba de Barbaro i iluzjonistkę Agnieszkę Klepacką przyciąga nie tylko Krakowian, choć mieści się daleko od centrum - na Podgórzu. Promuje postawy obywatelskie, organizuje wystawy, spotkania, dyskusje, projekty edukacyjne, ostatnio cykl monodramów opracowanych na marginesie przez uznanych twórców teatru (kuratorka: Marta Ojrzyńska).

80. (n) Magdalena Ziółkowska Ku - kuratorka łódzkiego Muzeum Sztuki wniosła do tej instytucji niezwykłą dynamikę i obywatelską postawę edukacyjną. W 2009 roku była kuratorką świetnych wystaw Sanjii Ivekovic i Marysi Lewandowskiej, kuratorką realizowanego w międzynarodowym gronie *Art Always Has Its Consequences*, współredaktorką (z Andrzejem Leśniakiem) towarzyszącej mu trzyczęściowej publikacji "Tytuł Roboczy: Archiwum" oraz autorką bardzo ambitnych warsztatów. W marcu 2010 roku otwiera w holenderskim VanAbbe Museum wystawę Andrzeja Wróblewskiego.

81. (n) Młodzi kuratorzy z Wrocławia (Katarzyna Roj, Anna Mituś, Piotr Stasiowski, Joanna Stembalska, Patrycja Sikora) Ku - dyrektor wrocławskiego BWA, Marek Puchała, daje swoim podopiecznym dużą swobodę w realizacji własnych talentów, stąd nie dziwi fakt, że coraz mocniej na mapie sztuki w Polsce zaznaczają swoją obecność kolejne oddziały jeszcze do niedawna zapomnianej przez krytykę i publiczność struktury BWA Wrocław. BWA Design to autorski projekt Katarzyny Roj, z kolei Piotr Stasiowski robi BWA Studio, a Joanna Stembalska, Anna Mituś i Patrycja Sikora przede wszystkim udzielają się w BWA Awangarda... Choć nie pracują jako team i raczej każdy robi swoją działkę, to stanowią rozpoznawalny front zachodni!

82. Paweł Jarodzki A/Ku - wrocławski artysta z legendarnego Luxusu, miał wystawę w Zachęcie, a na dzień pracuje w BWA Wrocław, jednej z najbardziej prężnych instytucji w Polsce.

83. (77) Agata Smalcerz D - dyrektorka bielskiej BWA. *Bielska Jesień* coraz śmielej przyciąga nie tylko

najmłodszych zwolenników malarstwa (a także chętnych by prace z tej wystawy kupować), ale to jednak za mało by utrzymać się na pozycji. Przydałby się, jak w porównywalnych BWA w Zielonej Górze czy w Białymstoku, stały program przyciągający krytyków i artystów. Stąd niewielki spadek.

84. (66) Magdalena Kochanowska F - Fundacja Sztuki Polskiej ING stawia na coraz młodszych artystów. Punkty za odwagę. I tylko szkoda, że to jedyna polska kolekcja korporacyjna.

85. (n) Katarzyna Redzisz, Magdalena Materna F - fundacja odpowiedzialna za realizację spektakularnych przedsięwzięć artystycznych takich tuzów sztuki współczesnej jak Piotr Uklański czy Paweł Althamer. Wspiera również projekty badawcze i opracowania z zakresu krytyki sztuki (wydanie książki Andy Rottenberg *Przeciąg*).

86. (75) Katarzyna i Paweł Prokieszowie Ko - kolekcjonerzy światowej sztuki najnowszej, rzecz niecodzienna wśród polskich kolekcjonerów. Mamy nadzieję, że kiedyś pokażą publicznie swoje zbiory.

87. (51) Magdalena Abakanowicz A - jedna z najbardziej znanych polskich artystek na świecie. Cały czas w czołówce najdroższych polskich artystów współczesnych. W tym roku powinien zostać zrealizowany jej projekt w przestrzeni miejskiej Warszawy oraz wystawa w Muzeum Narodowym w Krakowie (kurator: Dominik Kuryłek), tymczasem ustawiła swoje rzeźby pod MKIDN.

88. (n) Andrzej Turowski Ku - żywa legenda polskiej historii sztuki, aktywny członek rady warszawskiego MSN, opiekun projektu młodych kuratorów i historyków sztuki *Ideozy* w Instytucie Awangardy. Przygotowuje wraz z Zofią Machnicką wystawę w CSW Zamek Ujazdowski.

89. (88) Monika Małkowska Kr - nieprzewidywalna autorka nobliwej "Rzeczpospolitej". Druga po Piotrze Bernatowiczu miłośniczka The Krasnals, zjadliwa krytyczka nooawangardy. Ciągłe nie pokusiła się o teksty problematyzujące polską sztukę najnowszą, ale cenimy jej otwarcie na modę, dizajn i fotografię. Autorka audycji o kulturze na łamach radia TOK FM.

90. (92) Piotr Sarzyński Kr - aktywny krytyk tygodnika "Polityka", poza bieżącą działalnością przygotowuje analizy, rankingi, no i przede wszystkim odpowiada za "Paszporty Polityki".

91. (n) Marika Kuźmicz G - odpowiada skoncentrowany na klasykach współczesności, lecz nieoczywisty program wystaw w Galerii Art+ON: od wystaw Krzysztofa Niemczyka, Ewy Kuryluk po Marka Koniecznego i Krzysztofa Wojciechowskiego. Do tego organizacja aukcji, a wszystko nieźle opracowane, wsparte katalogami i publikacjami towarzyszącymi.

92. (64) Magdalena Kardasz Ku - kuratorka Zachęty odpowiedzialna m.in. za Kordegardę, która niestety kończy swój program i zamienia się znów w konserwę MKIDN.

93. (n) Henrietta Varju F/G - szefowa Heppen Transfer, galerii, gdzie mogliśmy oglądać świetną wystawę Jewhena Samborskiego, no i końcówka z popularnym Pawłem Althamerem i Grupą Nowolipie.

94. (42) Sławek Czajkowski "Zbiok" A - w ubiegłym roku z Joanną Stembalską jako organizator wystawy

street artu *Out of STH* we Wrocławiu. W tym roku już samodzielnie, jako zdobywca nagrody im. Eugeniusza Gepperta. Autor ilustracji do tegorocznego Top10 naszej *Setki*.

95. (n) Krzysztof Żwirblis D - pokazuje, jak skutecznie można walczyć o przywrócenie na mapę kultury instytucji tak zapyziałej, jak Galeria Studio. Wystawy Marka Sobczyka, *Wideopunkt* czy ostatnia rearanżacja kolekcji Studio to tylko wybrane przykłady z aktywności galerii.

96. (n) Ewa Łączyńska-Widz Ku - absolwentka krakowskiej historii sztuki, która wróciła w rodzinne strony, by z misją i pasją budować tam od podstaw przestrzeń dla sztuki współczesnej. W 2009 roku dała się poznać jako twórczyni i kuratorka unikatowego projektu edukacyjnego *Alfabet Sztuki* (BWA w Tarnowie) prezentującego młodą polską sztukę.

97. (n) Karina Dzieweczyńska Ku - organizatorka pleneru rzeźbiarskiego (pod roboczym tytułem *Pamiętka z Celulozy*) w ramach *Przebudzenie-Reaktywacja* (Miasto Świecie - nowe spojrzenie) prowadzonego Artura Żmijewskiego. Film z tego pleneru pokazywany jest w MOMA na wystawie prac tego artysty. I tak dzięki uporowi jednej osoby, niewielkie Świecie zaistniało w stolicy sztuki najnowszej.

98. (n) Honza Zamojski, Marika Zamojska, Magdalena Korcz & Friends (Stowarzyszenie i Galeria Starter) F/I - niezwykle miejsce w Poznaniu. aktywność i otwartość warta zauważenia przez krytykę.

99. (87) Marek A. Nowicki G/W - wiceprezes zarządu i współwłaściciel spółki Art New Media SA. To pierwsza (i chyba na razie ostatnia) spółka z dziedziny sztuki notowana na giełdzie. Zarządza magazynem "Sztuka.pl" i Art New Media, które jest galerią, ale także funduszem inwestującym w młodą sztukę.

100. (n) Jacek Majchrowski U - ostatnie miejsce na naszej liście przyznajemy tradycyjnie negatywnemu bohaterowi minionego roku: prezydentowi Krakowa, profesorowi Jackowi Majchrowskiemu. Jego działania w sprawach nominacji dyrektorów Muzeum Sztuki Współczesnej oraz Bunkra Sztuki są przykładem arogancji władzy. Ale jest też pozytywny efekt działań Prezydenta - zdecydowana akcja środowiska z całej Polski, zainicjowana przez Obywatelski Komitet na rzecz Przejrzystości w Polityce Kulturalnej Krakowa.

STATYSTYKA Z UWZGLĘDNIENIEM KATEGORII:

ARTYŚCI - 33

DYREKTORZY INSTYTUCJI - 18

KURATORZY - 27

GALERZYŚCI - 17

REDAKTORZY NACZELNI - 2

KOLEKCJONERZY - 6

KRYTYCY - 8

WYDAWCY - 2

FUNDACJE/STOWARZYSZENIA/INICJATYWY - 13

URZĘDNICY - 1

TEORETYCY - 1

W rankingu znalazło się 63 **mężczyzn** i 56 **kobiet**.

Czytaj także:

[Setka 2009](#)

[Setka 2008](#)

Komentarze

2010, luty 5 - 10:21 — Gość

Kuba Kuba Kuba

czemu ni ma tu Pana Banasiaka i jego wydawnictwa ?!

2010, luty 5 - 22:10 — Gość

pewnie dlatego, że jest w redakcji obiegu

a z redakcji nie ma tu nikogo, jak zwykle.

2010, luty 5 - 23:25 — Gość

q

niby przetasowania, a wkolo to samo, brak arystow takich jak np warpechowski, nie pasuje do modnego artfordu, jak wielu, niby tyle wolnosc w tej sztuce, i apele o otwartosc, a jakos mam wrazenie, że jest duszno, i coraz duszniej

2010, luty 6 - 09:45 — Gość

prośba o wyjaśnienie...

Andrzej Przywara Ku/F - szara eminencja polskiego swiata sztuki. Animator Obywatelskiego Forum Sztuki Współczesnej? ANIMATOR OFSW??? co to znaczy? Kieruje w Sekretariatem w którym go formalnie nie ma? :)

2010, luty 6 - 12:31 — Gość

qq

nie ma Piktogramu a jest Arteon ?

2010, luty 6 - 15:53 — Gość

pan adam mazur konsekwentnie

pan adam mazur konsekwentnie chce zrobic z ofsw prywatna inicjatywe andrzeja przywary. Przy takiej spiskowej wizji kazdego naszego wspolnego przedsiwziecia naszemu srodowisku nigdy nie da sie zbudowac jakiejs szerszej platformy komunikacji.

2010, luty 6 - 18:17 — Gość

aq

trzeba być zaangażowanym w mniejszości seksualne które artfórdzie nie są mniejszością, wtedy kuratorom się łatwiej pracuje bo wiadomo o co chodzi i krytycy to obronią... potrzeba krasnali!

2010, luty 6 - 19:07 — Gość

a może wcale nie! ...

A może wcale nie! Jest prawdopodobne, że OFSW, wbrew woli swoich członków, czemuś miało/ma służyć. I tylko od mądrości oraz wytrwałości członków zaangażowanych w jego prace zależy w jakim kierunku myślenie oraz prace OFSW pójdą dalej. Najważniejsze jest samodzielne myślenie, dystans, niezawisłość i krytyczny ogląd aktualnej sytuacji panującej w świecie polskiej sztuki...

2010, luty 6 - 22:54 — Gość

śmiechu warte naprawdę

śmiechu warte naprawdę nudzicie się w tej warszawie

2010, luty 7 - 15:56 — Gość

OFSW

OD OBSERWACJI DO WŁADZY

2010, luty 7 - 22:25 — Gość

no właśnie

a propos ofsw nie ma tu Karola Sienkiewicza. To nie Przywara tylko on tym się zajmuje. Do tego to ważny krytyk piszący do Dwutygodnika.

2010, luty 8 - 09:04 — Gość

w Forum nie powinno być równych i równiejszych

Nie ma Karola Sienkiewicza? so what? wystarczy przecież, że jest Andrzej Przywara? :) /OFSW jest Forum, a więc nie powinno być teoretycznie równych i równiejszych... Jak widać zaczyna się przypisywanie zasług./ By the way, z zaprzyjznionej "młodzieży" z FGF Tomka Fudali też nie ma, ale jest za to Joanna Mytkowska:))) Back office pracuje, szefostwo na salony... Jest natomiast Kasia Redzisz, tak jak jest też Adam Szymczyk...

2010, luty 8 - 11:13 — Gość

FGF + przystawki

proponuję wprowadzić w następnej setce kategorię "FGF + przystawki" i zwolni się przynajmniej jakieś dwadzieścia miejsc dla innych zasłużonych :)

2010, luty 8 - 13:21 — Gość

ciocia jadzia

a JA ? WIDZ

2010, luty 8 - 21:44 — Gość

przystawki cd

pytanie czy "Obieg" to też przystawka, czy kąsek, którym można się udławić.

2010, luty 8 - 23:55 — Gość

qa

zdanie: To początek organizowania się polskiego świata sztuki współczesnej. brzmi złowieszczo

2010, luty 9 - 15:17 — Gość

tabloid

zestawienie godne tabloidu...

2010, luty 9 - 17:22 — Gość

smerf waśniak

a incjatywy netowe ? ktoś tu w Obiegu w ogóle zauważył instnienie Intertekstu ?

2010, luty 9 - 19:33 — Gość

marginalia

Zapraszamy* Centralę do częstszego wizytowania Prowincji; różnych - jest ich trochę więcej niż Obieg

dostrzega. Poza tym, że wiele "typów" Setki jest zbieżnych z moimi, to dosyć mroocznym wrażeniem robi ta hermetyczność warszawsko-środowiskowa. Przynajmniej z prowincjonalnego punktu obserwacyjnego. Jasne, stolica [każda, jako centrum sztuki danego regionu] zawsze rządzi się swoimi prawami, jednak obok nieklamanej radości z tworzenia się w Polsce struktur/środowisk okołosztukowych, żal dupkę mi ścika, kiedy Obieg niejako narzuca mi zbyt jednorodny punkt widzenia; skoro już Obieg jest [a jest jak jest] opiniotwórczy i, chcąc-nie-chcąc, zagląda do niego niemal każdy, kto "robi w sztuce" w tym kraju, to może Redakcja jednak na przyszłość trochę przewietrzy..? W sensie: straszne ciśnienie Obieg ma na usposobienia "gwiazdorskie". I co, stępienie uwagi wskutek obcowania z najlepszymi? Działanie Sosnowskiej, a raczej właśnie usposobienie, właściwe są przecież wielu artystom, którzy wielkiej wagi do takiego "obiegowego" ciśnienia nie przywiązują. I jest ich niemało, rozsianych poza Warszawą. Fajnie, że Kuskowski jeśli chce opuścić Łódź, to nie na rzecz stolicy. I fajnie, że Monkiewicz migrację też w stronę inną uprawia [a może ją stamtąd przepędziliście ;)?]. Kłaniam.. * [bo wydaje mi się, że nie tylko ja zapraszam]

2010, luty 11 - 18:46 — Gość

a gdzie Galeria Biała? Gdzie Szara? Gdzie BWA Sanok? itd.

WLASNIE! Dlaczego nikt z was nie pomyślał o tym co robią "prowincjonalne" miejsca takie jak (cytuje pierwsze z brzegu, a jest ich więcej!): Galeria Biała, Szara w Cieszynie czy BWA Sanok? Takie właśnie osoby jak m.in. Gryka/Nawrot, Dziedzic/Rzepka, Sulikowska-Dejena prowadzi prace "u podstaw", w mniejszych ośrodkach, z daleka od "modnych" miejsc i wizji szybkich / międzynarodowych karier. Nie robią przecież tego ani żadne FGfy (z "przystawkami") / MSN czy Rastry / MSN w rankingach wszelkiego typu wciąż triumfujące! Oni przychodzą na gotowe. Dlaczego nikt nie wspomina o ciekawych, aktywnie działających młodych kuratorach takich jak np. Kuryłek/Tatar, Weychert-Waluszko, Wielebska, etc. Jest ich już naprawdę w Polsce wielu! No i dlaczego nie ma w rankingu OFSW jako takiego, a jedynie poszczególnym osobom przypisuje się zasługi za "animowanie"... ZENADA. Członków Forum pewnie jest już ponad dobra setka a w grupach roboczych, poza sekretariatem, na co dzień pracują (informacja ze strony internetowej): Marta Deskur, Łukasz Gorczyca, Zuzanna Janin, Dorota Jarecka, Joanna Kiliszek, Grzegorz Klaman, Dominik Kuryłek, Małgorzata Ludwisiak, Katarzyna Majak, Bartek Remisko, Stach Szablowski, Milada Ślizińska, Marek Świca, Magdalena Wróblewska, Monika Zielińska, Adam Adach, Mirosław Bałka, Bożena Biskupska, Anna Eichler, Katarzyna Górna, Piotr Kurka, Kamil Kuskowski, Maria Morzuch, Robert Rumas, Marek Sobczyk, Monika Szewczyk, Teresa Śmiechowska, Marek Wasilewski, Agnieszka Czarnecka, Grzegorz Klaman, Marta Kołakowska, Joanna Makuszczyńska, Magda Materna, Katarzyna Redzisz, Marek Sobczyk, Agnieszka Sural, Bogna Świątkowska, Michał Woliński, Sebastian Cichocki, Piotr Kosiewski, Wojciech Kozłowski, Kamil Kuskowski, Joanna Stembalska, itd. Mniej "lansu i balansu" a więcej "rzeczowości" i obiektywizmu w tym jak się zdaje dość koniunkturalnym kreowaniu polskich art-world'owskich bytów i gwiazdeczek jednego sezonu!

2010, luty 12 - 02:23 — Gość

Tarasewicz

Bardzo mnie rozbawiła krótka notka dotycząca Leona Tarasewicza. Świadczy to o tym, iż zespół Obiegu nic nie wie o rozłamie na wydziale malarstwa, którego głównym bohaterem był właśnie Leon Tarasewicz. Wydział malarstwa postanowił zablokować możliwość studiowania studentom malarstwa w pracowni Tarasewicza, który od tego roku akademickiego wykłada na nowych mediach. Przepychanki trwały przez całe wakacje wraz z październikiem. Ostatecznie jedyną możliwością nauki u Tarasewicza było przepisanie się na wydział, na którym wykłada z czego skorzystało ponad 20 studentów! Do teraz wydział malarstwa nie może się otrząsnąć po tak ogromnej porażce a Nowe Media świętują zwycięstwo. Opozycja pomiędzy eksperymentalnym charakterem pracowni Tarasewicza a resztą wydziału malarstwa zarysowała się jeszcze wyraźniej. Szkoda, że na tym całym zamieszaniu musieli ucierpieć studenci... M.RUC

2010, luty 12 - 11:14 — Gość

kuratorsi

właśnie tych dobrych jest dość niewiele -przykład = "Dlaczego nikt nie wspomina o ciekawych, aktywnie działających młodych kuratorach takich jak np. Kuryłek/Tatar, Weychert-Waluszko, Wielebska, etc. Jest ich już naprawdę w Polsce wielu! "

2010, luty 12 - 13:24 — Gość

ofsw i prowincja

Pewnie z 80 procent ludzi z listy jest w Obywatelskim Forum, o czym świadczy ta wylicznka z postu BWA Sanok. Zastanawiam się jednak za co Forum jako Forum mogłoby się znaleźć w 100., no bo przecież jeszcze nic nie zrobiło i jego wpływ jest póki co żaden, a chyba o takiej sile wpływania na rzeczywistość sztuki mówi to zestawienie. Też bym chciał, żeby moje lokalne BWA było na pierwszym miejscu w Obiegu i wspieram koleżanki z Sanoka i Cieszyna w walce o awans do pierwszej ligi.

2010, luty 12 - 21:59 — Gość

qe

tak, to prosi się o jakieś oczyszczenie, sztuka wydaje mi się być terenem niezależności- wolności, jako taka jest interesująca, warta uwagi, może to frazesy i banały, jakieś pustawe hasła a jednak cisną się w obliczu takiej stagnacji, jakiejs monokultury, tak jakby jakaś jedna opcja, wrzucenie wszystkiego do jednego wyścigu, a do tego głoszenie wszem i wobec, że to jedyny wyścig, i do tego kompletny brak zainteresowania, czy nawet formuły otwarcia się, jakaś dysproporcja w tym ilu ludzi czynnie się zajmuje działalnością w sztuce i wkoło sztuki, jako orgagnizatorzy, piszący, wspomagający, a na tym ogromna cenzura, sito, które przepuszcza tylko w koło to samo: nudno

2010, luty 14 - 12:41 — Gość

Mądry wpis "qe".

Mądry wpis "qe".

2010, luty 15 - 08:58 — Gość

ulf

"qe" trafił w sedno, jest jak na terytorium okupowanym... Ale to dobrze - każda dyktatura, nawet mentalna, zrodzi bunt...

Wydarzenie

Adres źródła: <http://www.obieg.pl/wydarzenie/15954>